

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 травня 2026 року

**Полтава
2026**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

25 травня 2026 року

ЗМІСТ

Гангур В.В., Сіренко М.Д.	8
Монопосіви та суміші сидеральних культур: порівняльна ефективність	
Циліурік О.І., Тищенко В.О., Міщенко М.Г.	11
Ефективність застосування регуляторів росту та мікродобрив у технології вирощування пшениці озимої в умовах північного Степу України	
Бараболя О.В., Храпач А.О.	13
Цінність кондитерського соняшнику для сільського господарства	
Ящук Н.О., Піхало Н.С., Коберник М.В.	15
Вплив сортових особливостей та способу зберігання на технологічні показники якості зерна пшениці м'якої озимої	
Гудим О.В., Передрій О.П., Шаргород І.О.	17
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Улько Є.М.	19
Управління інвестиційно-інноваційними проектами щодо відтворення й відновлення земельних і ґрунтових ресурсів за технологіями біоконверсії	
Бобер А.В., Минко А.Р., Павліченко А.С., Рогаченко О.М.	24
Оцінка збереженості якісних показників насіння соняшнику за різних умов зберігання залежно від гібриду	
Laslo O.O., Marinich L.G.	26
Analysis of the impact of abnormal temperatures on the need for plant irrigation	
Пендрак Я. І.	28
Формування якості та продуктивності плодів вишні залежно від абіотичних чинників у південному Степу України	
Марініч Л.Г., Андрюшенко А.В.	31
Вплив норми висіву та способу сівби на продуктивність конюшини лучної	
Марініч Л.Г., Шапка М.Ю.	33
Ефективність системи удобрення при вирощуванні конюшини лучної	
Marinich L.H., Laslo O.O.	35
Effect of fertilization system on yield of winter wheat	
Шакалій С. М.	37
Вплив погодно-кліматичних умов 2025 року на урожайність соняшника в умовах Лубенського району	
Шагурська Н.В.	39
Вплив мінерального живлення та способів основних обробітків ґрунту на врожайність ячменю ярого в умовах центрального Лісостепу України	

Філоненко С.В., Шевченко В.О.	41
Особливості формування продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за висіву різних фракцій насіння	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	44
Переваги та недоліки способів основного обробітку ґрунту в буряківництві	
Турчинова Н.П., Рожков Р.В., Хруняк І.О.	48
Малопоширені види як джерело продуктивності та стійкості в селекції пшениці	
Nazarenko M.M., Okselenko O.M.	52
Grain quality of winter wheat after treatment with triazole-derived compounds	
Nazarenko M. M., Izboldin O. O.	55
Yield response of winter wheat varieties to seed priming with CA-64 and CA-79	
Nazarenko M. M.	57
Photosynthetic activity of winter wheat under the action of triazole-derived growth regulators	
Тетерещенко Н.М.	60
Урожайність гороху сорту Царевич на п'ятий рік переходу до системи по-till в умовах Лісостепу Правобережного	
Гуцько С.М., Хуторний Б.О.	63
Вплив технології виготовлення на якість та вихід конопляної олії	
Коваленко Н. П., Голуб О. Р.	65
Використання прецизійних технологій захисту кукурудзи	
Коваленко Н. П., Галушко І. В.	69
Стратегічні напрями інтегрованого захисту зернобобових культур в агрокліматичних умовах України: від генетичного моніторингу до впровадження прецизійних технологій	
Коваленко Н. П., Муха Б. Г.	72
Науково-практичні аспекти формування інтегрованих систем захисту овочевих культур у спорудах закритого ґрунту	
Морозов О. М., Поспєлова Г. Д.	74
Біла гниль соняшнику: біологічні особливості та сучасні підходи до контролю	
Шерешило О.О., Поспєлова Г.Д.	76
Економічні та фізіолого-біохімічні аспекти шкідливості пероноспорозу (<i>Plasmopara halstedii</i>) в посівах соняшнику	
Шерешило Б.О., Поспєлова Г.Д.	79
Шкодочинність бактеріальних хвороб сої в Україні: аналіз сучасного стану та загрози врожайності	

Васильєва Ю. В.	82
Моніторинг і оцінка шкідливості галових кліщів у насадженнях горіха волоського	
Баган А.В.	84
Особливості використання мавританських газонів у ландшафтному дизайні	
Шакалій С. М.	86
Зберігання та переробка пряної культури – фенхель (<i>Foeniculum vulgare</i>)	
Кутовенко В.Б., Гавриленко Р.О.	89
Біометрична оцінка сортів салату посівного (<i>Lactuca sativa</i> L.) в умовах Київської області	
Ярош А.В., Рябчун В.К.	91
Вихідний матеріал для селекції сортів пшениці твердої озимої стійких до патогену септоріозу листя та піренофорозу	
Глуценко Л.Д., Лень О.І., Тоцький В.М.	94
Інтенсивність водоспоживання рослин соняшнику за різного насичення ним сівозмін	
Гасанова І. І., Астахова Я. В., Завалипіч Н. О.	96
Формування урожайності пшениці озимої за пізньої сівби після соняшнику	
Насіковський В.А., Насіковський О.П.	98
Товарна оцінка цибулин часнику вирощених в умовах Лісостепової зони України	
Шувар А.М., Сидорук Г.П., Винниченко В.В.	100
Роль бобових культур у біологізації землеробства та відтворенні родючості ґрунтів в Україні	
Ящук Т. С., Самець Н. П., Довгань О. М.	103
Особливості продукційного процесу сучасного українського сортименту ячменю ярого	
Кирпа М.Я., Козарійчук Д.В.	106
Способи післязбиральної обробки та якості насіння кукурудзи в умовах насінницького господарства	
Кирпа М.Я., Буряк І.І., Терещенко В.О.	108
Фізико-механічні властивості насіння кукурудзи та їх значення у технологіях сепарування	
Рибальченко А.М.	111
Вплив технології вирощування на продуктивний потенціал нуту	
Roman Lysyuk, Lesya Burko	114
The role of sorghum in post-war soil recovery and phytoremediation	
Чабан В.І., Десятник Л.М.	118
Продуктивність семипільної сівозмін залежно від удобрення та обробітку ґрунту в умовах Степу	

Шубала Г.В., Сидорук Г.П., Літвішко А.Н.	120
Вплив ґрунтових гербіцидів на висоту рослин бобів кормових в умовах Лісостепу західного	
Антоненко В.В., Дмитренко В.В.	124
Характеристика зразків амаранту за вмістом білка в умовах східного Лісостепу України	
Усова Н.О., Щеченко Р.С., Усова А.О.	127
Формування показників якості зерна сортами тритикале озимого залежно від норм азотного живлення	
Гангур В.В., Киричок О.О., Лень О.І.	130
Вплив удобрення та систем захисту рослин на поліпшення показників виповненості зерна ячменю ярого	
Бондаренко О. В.	133
Вибір строків сівби пшениці озимої в умовах Степу України	
Yeremko L.S. Kostenko Ya.P.	134
Ecologically-oriented technology for soybean cultivation	
Криворучко Л.М.	136
Морфотипи гороху посівного	
Тараненко С.В., Кужим В.А.	138
Адаптивні стратегії вирощування кукурудзи (<i>Zea Mays</i> L.) в умовах нестійкого та недостатнього зволоження	
Баган А.В.	142
Вплив мікродобрива Helmix на продуктивність гібридів соняшнику	
Рогожинський І.Ю., Шокало Н.С.	144
Технологічні аспекти вирощування кукурудзи на зерно за системою в умовах no-till Лісостепу України	

УДК 631.584.631.874

МОНОПОСІВ ТА СУМІШІ СИДЕРАЛЬНИХ КУЛЬТУР: ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Гангур В.В., завідувач кафедри рослинництва,
доктор с.-г. наук, ст. н. с.

e-mail: volodymyr.hanhur@pdau.edu.ua

Сіренко М.Д., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр

e-mail: myroslav.sirenko@st.pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Впродовж останніх років в сільськогосподарських підприємствах дедалі активніше впроваджують вирощування сидератів як у одновидових посівах, так і у складі полікомпонентних сумішок. Це спостерігається не лише в господарствах, які працюють на принципах органічного землеробства, а й у багатьох звичайних агроформуваннях у зв'язку з пошуком шляхів вирішення проблеми підвищення родючості ґрунтів [5]. Такий підхід є важливим елементом технології, спрямованим на дотримання принципу плодозміни в умовах вузької спеціалізації сівозмін. Проблемою залишається вибір культури чи їх сумішей, які є найбільш ефективними зважаючи на біологічні особливості наступної культури у сівозміні [1].

Сидеральні культури – це рослини із коротким періодом вегетації, які характеризуються інтенсивним наростанням вегетативної маси, їх вирощують у сівозміні перед основними культурами для поліпшення агрофізичних властивостей та фітосанітарного стану ґрунту, фіксації атмосферного азоту та переведення важкодоступних форм фосфору й калію у засвоюваний для наступних рослин стан [3, 6]. Ключовою умовою одержання дружніх сходів сидеральних культур є наявність достатніх запасів доступної вологи у посівному шарі ґрунту на час настання строків їх сівби. У другій половині літа часто бувають довготривалі посухи, що згубно впливають як на проростання насіння, так і подальший ріст і розвиток культури.

Підбір сидеральних культур має базуватися на комплексному аналізі біокліматичного потенціалу регіону, агрофізичного стану ґрунту та рівня його забезпеченості макро- й мікроелементами. Застосування полікомпонентних сумішей, порівняно з одновидовими посівами, має свої особливості. Зокрема, складність формування сумішей полягає у необхідності точного підбору компонентів для досягнення позитивного синергічного ефекту. При цьому слід дотримуватися двох ключових принципів: компоненти сумішки не повинні сприяти накопиченню спільних з основною культурою фітофагів та збудників хвороб; необхідно здійснювати підбір видів із подібними температурними вимогами до проростання та темпами розвитку біомаси, що забезпечує

формування однорідного стеблостою та можливість одночасного виконання технологічних прийомів – від сівби до загортання рослинних решток у ґрунт.

Сучасний ринок насіння пропонує відносно велику кількість сидеральних сумішей, ефективність яких істотно варіює залежно від кліматичних умов регіону та локальних особливостей конкретних полів. Серед комерційних рішень, що демонструють високу адаптивність, заслуговують на увагу суміші бренду FD Seeds [4], до складу яких входять культури з різними функціональними властивостями: конюшина олександрійська (*Trifolium alexandrinum* L.) та вика яра (*Vicia sativa* L.) – забезпечують біологічну фіксацію та накопичення азоту в ґрунті; льон (*Linum usitatissimum* L.) – виступає активним мікоризоутворювачем, сприяючи поліпшенню фосфорного живлення; суданська трава (*Sorghum sudanense* (Piper) Stapf) – сприяє накопиченню цукрів та формуванню потужної біомаси; фацелія пижмолиста (*Phacelia tanacetifolia* Benth.) – є універсальним меліорантом із високим фітосанітарним потенціалом.

Перевага таких компонентів полягає в тому, що їх використання допомагає створити штучну екосистему з високим рівнем біорізноманіття. Натомість моновидові посіви сидератів у багатьох випадках характеризуються кращим розвитком та вищою продуктивністю вегетативної маси, проте вони є менш стійкими до впливу несприятливих біотичних та абіотичних чинників. Одновидову сидерацію доцільно застосовувати для вирішення вузькоспеціалізованих завдань у межах конкретного поля.

Якщо безпосередньо порівнювати ефективність одновидових та багатокomпонентних сумішей у боротьбі з сегетальною рослинністю, то дослідженнями Кембриджського університету, які проведено в Медбері, штат Нью-Гемпшир упродовж 2014–2017 рр., виявлено, що застосування монокультури сидератів більш ефективно, ніж суміші, саме, коли пригнічення бур'янів є головною метою фермерів [9].

Що стосується інших переваг сидератів то середні за три роки (2016–2018) дослідження Центрального науково-освітнього центру Мерілендського університету Меріленда, свідчать, що суміш редьки і жита сприяли зменшенню втрати легкогідролізного азоту на 80% порівняно з чистим посівом редьки [7].

Результати досліджень, які одержано в Стоунвільі, штат Міссісіпі упродовж 2021–2022 рр., показали, що суміш покривних культур зумовила збільшення рослинної біомаси на 24% порівняно з одновидовим посівом жита [8]. Формування потужної біомаси, яка надалі трансформується в органічну частину ґрунту, є однією із головних переваг сидератів.

Досягнення сталої та високої врожайності – головна мета будь-якого господарства. Дослідження свідчать, що за сівби сої після сидерату – гірчиці сарептської, урожайність зростає на 0,24 т/га або на 7,1 %, а після багатокomпонентної суміші (фацелія, льон, овес і капустані культури) – на 0,52 %, тобто майже на 16% порівняно з контролем [2].

Отже ефективність використання сидератів у сівозміні залежить від адаптації складу травосумішки до природних чинників зони вирощування.

Багатокомпонентні суміші, порівняно з одновидовими, забезпечують вищий вихід рослинної біомаси, нагромадження біологічного азоту та істотний приріст урожайності.

Бібліографічний список

1. Бойко П. І., Коваленко Н. П., Гангур В. В., Корецький О. Є., Шаповал І. С., Савченко Г. І., Квасніцька Л. С. Екологічна роль сівозмін у підвищенні стійкості агроєкосистем Лісостепу. *Збірник наукових праць Національного наукового центру «Інститут землеробства УААН»*. 2010. Вип. 3. С. 175–185.
2. Боярчук В.С. Вплив сидеральних культур на продуктивність сої в умовах західного Лісостепу: кваліфікаційна робота. Дубляни, 2023. 82 с.
3. Горб О.О., Чайка Т.О., Яснолоб І.О. Використання сидеральних культур як відновлюваного джерела енергії в органічному землеробстві. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2017. №4. С. 38–41.
4. Каталог насіння сидератів та сумішей покривних культур. URL: https://www.fdseeds.com.ua/wpcontent/uploads/2025/11/%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B3_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf
5. Органічне землеробство: з досвіду ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області (Практичні рекомендації) / С. С. Антонець, А. С. Антонець, В. М. Писаренко, М. М. Опара, П. В. Писаренко, І. О. Чекрізов, С. Л. Москаленко, Г. В. Лук'яненко, В. М. Самородов, В. В. Писаренко, В. В. Гангур, Т. М. Дядечко, С. А. Ніколаєва, Ю. Г. Писаренко, В. О. Тур. Полтава, 2010. 198 с.
6. Сидеральні культури (практичні рекомендації) / С. С. Антонець, А. С. Антонець, В. М. Писаренко, В. В. Замикула, С. Л. Москаленко, П. В. Писаренко, О. С. Пипко, С. В. Поспелов, В. М. Самородов, І. О. Чекрізов, В. В. Гангур, Г. В. Лук'яненко, Т. М. Дядечко, С. Ф. Швидь, С. А. Ніколаєва, С. І. Панченко. Полтава: «Сімон», 2011. 51 с.
7. Gaimaro J., Timlin D., Tully K. Comparison of cover crop monocultures and mixtures for suppressing nitrogen leaching losses. *Agricultural Water Management*. 2022. Vol. 261. P. 107348. <https://doi.org/10.1016/j.agwat.2021.107348>
8. Kharel T. P., Bhandari A. B., Mubvumba P., Tyler H. L., Fletcher R. S., & Reddy K. N. Mixed-Species Cover Crop Biomass Estimation Using Planet Imagery. *Sensors*. 2023. Vol. 23(3). P. 1541. <https://doi.org/10.3390/s23031541>
9. Smith R.G., Warren N.D., Cordeau S. Are cover crop mixtures better at suppressing weeds than cover crop monocultures? *Weed Science*. 2020. Vol. 68(2). P. 186–194. doi:10.1017/wsc.2020.12